

Vanhusneuvoston kokous 1/2019

Aika: 14.01.2019 klo 12.30-15.30
Paikka: Valtuustotalo, SDP:n ryhmähuone

Kutsutut:

Puheenjohtaja

Olli Männikkö

Jäsenet

Helena Allahwerdi
Gustav Båsk
Antero Krekola
Marja-Liisa Lahtinen
Matti Passinen
Katri Rannisto
Riitta Viitanen

Anu Helle
Lasse Hoffman
Riitta Lahikainen
Pentti Walkama

Asiantuntijajäsenet

Matti Lyytikäinen
~~Barbro Höggström~~ ~~Martti Merra~~
Päivi Sutinen
Sirkku Wallin

Kh:n edustaja

~~Maria Guzenina~~

Sihteeri

Maria Rysti

Muut:

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.30

2. Kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan osallistujat sekä kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys.

4. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Valittiin Gustav Båsk pöytäkirjantarkastaja puheenjohtajan lisäksi.

5. Helsingin mallin mukainen poliitikkojen tentti Espoossa 2019

Helsingin vanhusneuvosto kutsui kaikkien Helsingin kaupunginvaltuuston puolueyhymät 22.11.2018 tilaisuuteen, jossa oli tavoitteena selvittää, miten eri puolueet ajavat eläkeläisten asioita.

Vanhusneuvosto pyytäsi vastauksia näihin kysymyksiin:

1. Miten puolueenne haluaa lisätä Helsingin eläkeikäisten mahdollisuuksia elää aktiivista elämää?
2. Mitä teidän puolueenne tekee, jotta Helsinkiin saadaan lisää kotihoitajia?
3. Miten puolueenne aikoo seurata Stadin ikäohjelmaa?
4. Millaista yhteistyötä puolueenne haluaa tehdä vanhusneuvoston kanssa?
5. Millä konkreettisilla keinoilla puolueenne vastustaa ikäsyrintää?

Puolueilta pyydettiin vastaukset myös kirjallisesti. Vastaukset julkaistaan joulukuun alussa vanhusneuvoston nettisivuilla, ja ne lähetetään myös Helsingin eläkeläisjärjestöille. Tilaisuus on ensimmäinen laatuaan, ja sitä ehdotti pormestari Jan Vapaavuori vanhusneuvoston kokouksessa huhtikuussa.

Espoon vanhusneuvoston jäsenet ovat käyneet sähköpostissa keskustelua vastaavan tilaisuuden järjestämiseksi Espoossa 2019.

Käsittelystä: kannatettiin, että järjestetään julkinen tilaisuus ennen eduskuntavaaleja. Lisäksi toivottiin, että tilaisuuteen kutsutaan espoolaiset puolueiden edustajat. Ehdotettiin, että kutsutaan valtuustossa istuvien puolueiden espoolaiset edustajat tai eduskunnassa istuvien puolueiden espoolaiset edustajat. Päätettiin järjestää tilaisuus iltapäivällä esim. klo 14 tai 15 sopivassa paikassa, joka voisi olla esimerkiksi valtuustosalin, Sellosalin, Kino Omena tai Kulttuurikeskus. Tilaisuuden kesto on noin 2 tuntia. Ehdotettiin, että tilaisuus esitetään suorana lähetyksenä myös netissä (skriinaus). Ehdotettiin, että pyydetään etukäteen tietoa kunkin puolueen vanhuspoliittiset ohjelmat. Todettiin, että mahdolliset ohjelmat löytyvät netistä. Kannatettiin, että Olli Männikkö toimii tilaisuuden puheenjohtajana. Keskusteltiin myös ”kellokallen” tarpeesta. Helsingin tilaisuudessa annettiin ensin puheenvuorot puolueiden edustajille, joita pyydettiin kertomaan puolueensa vanhuspolitiikasta. Tuossa tilaisuudessa oli ajankäytön haasteita, vaikka tilaisuudessa oli napakka puheenjohtaja. Ehdotettiin, että puolueiden edustajat kertovat kolme tärkeintä asiaa ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja aikaa on 4 minuuttia tms. Myös yleisön tulisi voida osallistua keskusteluun.

Päätös: päätettiin järjestää n. 2 h tilaisuus ennen edustakuntavaaleja, johon kutsutaan espoolaisia puolueiden edustajia, jotka ovat myös Espoon valtuustossa. Olli Männikkö toimii tilaisuuden puheenjohtajana. Vanhusneuvoston jäsenet lähettävät kysymyksiä tammikuun aikana tilaisuutta varten Olli Männikölle, joka muokkaa niitä varapuheenjohtajan kanssa. Kootut kysymykset lähetetään vanhusneuvostolle kommentteille. Puheenjohtaja ja sihteeri selvittävät tilaa. Tilaisuuden suunnittelu jatkuu.

6. Vanhusneuvostolta pyydettävät lausunnot sosiaali- ja terveyslautakuntaan 24.1.2019

Matti Lyytikäinen esitteli lausuttavia asioita:

5.1 Vastine valtuustokysymykseen kansallisen Muistiohjelman toteutumisesta Espoossa

Esityksen mukaan muistiohjelman eri painotukset on huomioitu melko hyvin Espoossa.

Käsittelystä: esitettiin, että muistisairaille tulisi voida saada helposti paikantava ranneke. Sosiaali- ja kriisipäivystykseen tulee aiempaa enemmän yhteydenottoja muistisairaista henkilöistä. **Vastauksia:** Tähän on pyritty laajentamalla kotihoidon tukipalveluja paikantavan rannekkeen palveluilla. Espoossa on noin 100:lla henkilöllä paikantava ranneke. Yhteydenotto sosiaali- ja kriisipäivystykseen on oikeampi vaihtoehto, kun on huoli muistisairaahan henkilön toiminnasta, kuin esimerkiksi sairaalan päivystykseen.

5.2 Kotihoidon kehittämisohjelman 2017-2018 arviointi

Esityksen mukaan ohjelma on edennyt monin tavoin hyvin ja paljon on tehty isojakin muutoksia. Osa projekteista on vielä kesken ja ne jatkuvat. Toimintaympäristön muutokset edellyttävät palvelujen kehittämistä.

Käsittelystä: mistä kotikuntoutuksen rekrytointihaasteet johtuvat? Miten tapahtuu lääkkeiden koneellinen jakelu? Mitä merkitsee kovin iäkkäille ja huonokuntoisille henkilöille valinnanvapaus? Hienoa, että omatyöntekijä on nostettu ja tarkennettu. Kuinka monta prosenttia espoolaisista 75 + on kotihoidon piirissä? **Vastauksia:** työvoimapula on pahentunut viime vuosina Espoossa. Kaikilla hakijoilla ei ole tehtävien vaatimaa riittävää osaamista. Koneellisessa annosjakelussa lääkkeet jaetaan koneellisesti apteekissa annospusseihin. Koneellisessa annosjakelussa jakovirheiden osuus on vähentynyt huomattavasti. Vastuutyöntekijä on poistettu vanhustalusta, sen sijaan sosiaalihoitolaissa on maininta omatyöntekijästä. Vanhusten palvelujen asiantuntijat voivat tulla esittelemään asiaa tarkemmin vanhusten palvelujen omatyöntekijämalliin. Valinnanvapaudessa asiakas voi valita kaupungin palvelut. Omaiset saattavat haluta käyttää laajemmin valinnanvapautta iäkkään parhaaksi. Kotihoidon asiakkaita on noin 9% kaikista 75 vuotta täyttäneistä espoolaisista.

Yleisesti lausuttaviin asioihin liittyen: voisiko vanhusneuvosto tarvittaessa todeta, ettei sillä ole lausuttavaa, jos asiassa ei ole lausuttavaa. Todettiin, että vanhusneuvosto on toisinaan näin toiminut.

Lausuttavat tekstit lähetetään vanhusneuvostolle 14.1.2019 klo 16 jälkeen.

Päätös: merkittiin esitykset tiedoksi. Sihteeri lähettää Matti Lyytikäisen muistiohjelmaan liittyvän esityksen lausuttavien tekstien ohella vanhusneuvostolle. Lausuntotoimikunta muokkaa lausuntoluonnokset ja pyytää vanhusneuvoston jäseniltä kommentteja luonnoksiin.

8. Vanhusneuvoston edustajat hoivakodin kannustinmallin 2018 palkitsemisraatiin
Kiinnostuksensa ovat ilmoittaneet Katri Rannisto, Anu Helle ja Matti Passinen. Anu Helle vetäytyi.

Päätös: nimettiin vanhusneuvoston edustajiksi Katri Rannisto ja Matti Passinen.

9. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen

Hyvinvointityön ohjausryhmiin on kaudelle 1.1.2019 -31.12.2020 nimetty kaupungin johtajan 17.12.2018 tekemällä päätöksellä jäsenet. Ikääntyneiden hyvinvointityön ohjausryhmässä on virkamiesedustajien lisäksi kaksi vanhusneuvoston edustajaa. Vanhusneuvoston 5.4.2017 päätöksellä vanhusneuvostoa ovat edustaneet puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja Ikääntyneiden hyvinvointityön ohjausryhmässä aiemmalla kaudella 1.1.2017-31.12.2018. Päätetään vanhusneuvoston edustuksesta kaudelle 1.1.2019-31.12.2020.

Päätös: päätettiin, että puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja edustavat vanhusneuvostoa ikääntyneiden hyvinvointityö ohjausryhmässä.

10. Vanhusneuvoston toimintasuunnitelman 2019 täydentäminen (liite)

Vanhusneuvosto kävi keskustelun ja nosti varsinkin kevään osalta toimintasuunnitelmaan useita asioita:

- Millaisia muutoksia sote tuo preventiivisten palvelujen ja vanhusneuvoston toimintaan?
- Mitä kuuluu Matinkylän elä ja asu -seniorikeskuksen suunnitteluun?
- Kuljetuspalvelujen sujuminen
- Henkilöstön rekrytoinnin haasteet, miten voidaan ennakoida? Miten varmistetaan, että sote -koulutukseen otetaan sinne sopivia henkilöitä?
- Pitkäaikaishoidon asumispalvelujen valvontaraportti

Päätös: täydennetään toimintasuunnitelmaa käydyn keskustelun mukaisesti.

11. Tiedoksi vanhusneuvoston toimikauden päättymisen 31.5.2019 ja järjestökirje. (14.40)

Kaupunginhallitus on nimetty 31.5.2019 saakka. Vanhusneuvosto on kaupunginhallituksen alainen toimielin ja nykyinen toimintakausi päättyy myös

31.5.2019. Vanhusneuvosto valitaan seuraavan kerran kaudeksi 1.6.2019 – 31.5.2021. Vanhusneuvoston nimeämistä varten pyydetään alkuvuodesta espoolaisilta eläkeläis- ja vanhusjärjestöiltä ehdotuksia jäseniksi järjestökirjeellä. Samaan kirjeeseen liitetään pyyntö kaupungin toimintaan liittyvistä aloitteista ja tietoa Sykettä Syksyyn -juhlasta 2019.

Päätösehdotus: merkitään vanhusneuvoston toimintakausi ja järjestökirjeen sisältö tiedoksi.

12. Toimialojen ja konserniesikunnan ajankohtaiset asiat ikääntyneen väestön näkökulmasta

12.1 ~~Sivistystoimi/ Barbro Högström Martti Merra~~

12.2 Tekninen ja ympäristötoimi/ Sirkku Wallin

Sirkku Wallin kertoi Tapiolan ja Espoon keskuksen alueiden isoista muutossuunnitelmista. Kulttuurikeskuksen ja uimahallin alue Tapiolassa tulee muuttumaan paljon. Samoin Espoon keskuksen virastotalojen alueella ja sen läheisyydessä tapahtuu purku- ja uudisrakentamista. Matinkylän uimahalli on saanut rakennusluvan. Matinkylän vanhaa ostoskeskusta puretaan. Matinkylän keskuksen alueella ei ole ajateltu lisäävän henkilöautoliikennettä, vaan liikkumisen on ajateltu tapahtuvan julkisilla liikennevälineillä. Metroasemalta tulee uusi sisäänkäynti suoraan kadulle. Espoonlahden korttelialue on kaavoituksessa. Sinne tulee myös isoja rakennushankkeita.

Käsittelystä: kaupunkipyöriä tulisi sijoittaa Matinkylässä Iso Omenan kohdalle enemmän. Iso Omena ympäristön liikenne on ruuhkautunut pahasti ja liikennejonot voivat olla pitkiä. Kauppakeskukseen meno on nimenomaan haaste. Kun syöttöliikenteestä voidaan luopua Länsi-Metron valmistuttua, helpottuvat osin liikenne-ruuhkat.

12.3 ~~Konserniesikunta/ Päivi Sutinen~~

12.4 Sosiaali- ja terveystoimi/ Matti Lyytikäinen

Matti Lyytikäinen esitteli vanhusten palvelujen kevään sosiaali- ja terveyslautakuntaan vietäviä asioita. Influenssarokotuksista tehdään vielä tempaus. Tällä hetkellä ollaan hieman jäljessä viime rokotuskauden luvuista. Espoossa on toteutettu samaan aikaan oman rokotuskampanjan kanssa ulkopuolinen rokotuskampanja tutkimukseen liittyen. On epäselvää, ovatko tutkimuksessa rokotteen saaneet kirjattu THL:n järjestelmään.

13. Muut asiat

13.1 Ehdotus maakuntaan valmisteluvaiheessa perustettavasta vanhusneuvostosta

Katja Syvärinen ja Pirkko Excell Uusimaa2019-hankkeesta lähettivät sähköpostin joulukuun lopulla: ”Eduskunnan käsittelyssä olevan lainsäädännön mukaan maakuntiin

tulee nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto. Maakuntahallituksen on huolehdittava näiden toimintaedellytyksistä. Erityisen tärkeää on yhteistyö kuntien ja niiden vaikuttamistoimielinten kanssa sekä se, että toimielin edustaa kattavasti kaikkia maakuntansa nuoria, vammaisia tai vanhuksia.

Uusimaa2019-hanke tapasi marraskuisilla maakuntatreffeillä Uudenmaan kuntien vanhus-, vammais- ja nuorisoneuvostojen jäseniä. Tilaisuudessa syntyi ehdotus siitä, että maakuntaan *perustettaisiin jo valmisteluvaiheessa* vanhusneuvosto, jossa olisi edustajia kaikista niistä kunnista, joissa on jo kunnallinen vanhusneuvosto. Vanhusneuvosto toimisi pilottihankkeena, jossa voidaan arvioida mm. hyviä vaikuttamiskeinoja ja muutenkin tiivistää yhteistyötä kuntien ja maakuntavalmistelun välillä. Vanhusneuvostolla ei kuitenkaan ole vielä lakisääteistä roolia virallisena vaikuttamistoimielimenä, eikä Uusimaa2019-hanke voi vielä tässä vaiheessa turvata toimintaedellytyksiä mm. sihteeripalveluilla. Siksi päätimmekin lähettää teille ennakkokyselyn, jossa kootaan mielipiteitänne tähän asiaan.

Mikäli asia saa laajaa kannatusta, kutsumme teitä yhteiseen kokoukseen Helsinkiin, Kallion virastotaloon 4.2.2019 klo 14 – 16, *jolloin halutessanne on mahdollista pitää järjestäytymiskokous*, tai keskustella aiheesta yleisesti.”

Päätös: merkitään Uusimaa2019 -hankkeen ehdotus tiedoksi ja päätettiin, että 4.2.2019 tilaisuuteen osallistuvat Olli Männikkö, Marja-Liisa Lahtinen, Anu Helle, Gustav Båsk, Katri Rannisto ja Riitta Lahikainen.

13.2 Kotiateriapilotointi

Espoonlahden alueella testataan kotiaterioiden toimitustavan muutosta. Kokeilu alkoi 7.1.2019 ja se jatkuu noin kolme kuukautta. Kokeilujaksolla toimitetaan asiakkaalle useamman päivän ateriat jäädytettynä, jolloin asiakas voi lämmittää päivittäisen aterian hänelle sopivana ajankohtana. Ateriat voi valita viikkoa etukäteen toimitettavalta ruokalistalta. Ateriavaihtoehtoina ovat normaali ruokavalio ja kasvisruokavalio erityisruokavalioineen. Kotipalvelun henkilö tilaa asiakkaalle ateriat keittiöltä sähköpostilla saman rytmin mukaan kuin aiemminkin.

Ateria sisältää pääruoan ja lisäkkeenä mm. perunaa tai riisiä ja lämpimiä kasviksia sekä salaattia ja jälkiruokaa kuten tähänkin saakka. Aterian mukana toimitetaan tuoteseloste ja lämmitysohje. Ateriapakkauksiin on kirjattu aterian viimeinen käyttöpäivä.

Ateriat toimitetaan asiakkaalle kaksi- kolme kertaa viikossa. Ateriat tulee säilyttää jääkaapissa. Tarvittaessa ruoan kuljettaja siirtää ateriat asiakkaan jääkaappiin. Aterian voi lämmittää mikroaaltouunissa tai siirtää sen kattilaan tai paistinpannulle

lämmittämistä varten. Aterioiden lämmittämiseen tarvittavasta avusta asiakas voi keskustella tarvittaessa kotihoidon henkilökunnan kanssa.

Käsittelystä: kokeilua on perusteltu kustannussäästöillä, mutta toisaalta kustannuksia lisää, jos kotihoidon henkilökunnan tarvitsee käydä lämmittämässä aterioita.

Päätös: merkittiin tiedoksi

Kevään 2019 vanhusneuvoston kokoukset:

klo 12.30-15.30 (tilat on varattu klo 16 asti):

ke 13.2.2019 (Valtuustotalo, TV-studio)

ke 13.3.2019 (Valtuustotalo, TV-studio)

ke 17.4.2019 (Valtuustotalo, Vihreänliiton ryhmähuone)

ke 15.5.2019 kokous ja järjestötapaaminen (Valtuustotalo, kahvio)

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.28.

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Maria Rysti
sihteeri

Gustav Bäck
pöytäkirjan tarkastaja